

AB SEB banko sutartyje nustatyta įmokų paskirstymo tvarka

AB SEB banko Kredito sutarties Bendrosios dalies 6.16 p. nurodoma, kad: „*gautomis lėšomis pirmiausia dengsime savo išlaidas, susijusias su reikalavimu įvykdyti Sutartį (tai yra mūsų patiriamos Jūsų skolos išieškojimo išlaidos), tada iš eilės - mokesčius pagal Sutartį, delspinigius, palūkanas, o pabaigoje - kreditą ar jo dalį.*“

Sutartyje nustatyta tvarka skiriasi nuo Civiliniame kodekse įtvirtintos įmokų paskirstymo tvarkos. Be to, minėtoje sutarties nuostatoje nustatyta įmokų paskirstymo eilė yra finansiškai naudingesnė bankui ir tuo pačiu pažeidžianti kredito gavėjo ekonominius interesus. Bankas antrąja eile padengia vartotojui priskaičiuotus mokesčius pagal sutartį, trečiaja eile delspinigius ir tik ketvirtąją – palūkanas, o penktąją – kreditą ar jo dalį. Vertinamoje sutartyje nustatyta įmokų paskirstymo tvarka užprogramuoja tai, kad kredito gavėjui teks mokėti didesnius delspinigius tais atvejais, kai kredito gavėjo sumokėtos sumos nepakanka pilnai padengti įsipareigojimams pagal būsto paskolos sutartį. Pagal kredito sutartį anksčiau nei palūkanos yra dengiami delspinigiai, o tai gali sąlygoti, kad būtų padengiama mažesnė palūkanų dalis. Tai reikštų, kad liktų nepadengta didesnė įsipareigojimų dalis, nuo kurių toliau būtų skaičiuojami delspinigiai, lyginant su tuo atveju, kai aukštesne eile negu netesybos (delspinigiai) būtų padengiamos palūkanos.

Įvertinus tai, kad AB SEB banko kredito sutartyje nustatyta įmokų paskirstymo tvarka neatitinka Civilinio kodekso 6.54 straipsnyje nustatytos įmokų paskirstymo tvarkos bei tai, kad kredito sutartyje nustatyta įmokų paskirstymo tvarka vartotojams yra nepalankesnė lyginant su Civiliniame kodekse nustatyta įmokų paskirstymo tvarka, todėl AB SEB banko kredito sutartis vertintina neigiamu vertinimo balu, kurio dydis yra -1 (minus vienas).

AB SEB banko būsto kredito sutarčiai suteiktą balą (-1) padauginus iš vertinimo metodikoje nustatyto koeficiento (0,05) gauname, kad AB SEB banko būsto kredito sutarčiai suteiktinas balas pritaikius nustatytą koeficientą yra lygus **-0,05** (minus penkios šimtosios).

AB Swedbank sutartyje nustatyta įmokų paskirstymo tvarka

AB „Swedbank“ kredito sutarties Bendrosios dalies 7.5 p. nustatyta, kad: „*Bankui iš Kredito gavėjų gavus mažesnę sumą, nei visa Kredito gavėjų Bankui pagal Sutartį mokėtina suma, taip pat ir priešlaikinio Kredito ar jo dalies grąžinimo anksčiau Sutartyje nustatytų terminų atveju, Bankas iš gautos sumos*

nepriklausomai nuo Kredito gavėjų nurodytos mokėjimo paskirties pirmąja eile padengs Banko išlaidas, susijusias su reikalavimo įvykdyti prievolę pagal Sutartį pareiškimu, antrąja eile - Kredito gavėjams priskaičiuotas netesybas, trečiąja eile - Palūkanas ir kitus Mokėjimus, išskyrus netesybas ir Kreditą, ketvirtąja eile - Kreditą. <...>“.

Minėta nuostata neatitinka CK nustatytos įmokų paskirstymo tvarkos, taip pat šioje sutartyje analogiškai kaip ir AB SEB banko sutartyje, nustatytoje įmokų paskirstymo tvarkoje aukštesne eile yra dengiami delspinigiai negu palūkanos, todėl AB „Swedbank“ sutartyje nustatyta įmokų paskirstymo tvarka analogiškai pažeidžia kredito gavėjo ekonominius interesus, kaip ir AB SEB banko sutarties atveju.

Be to, verta paminėti AB Swedbank sutartyje nustatytą nuostatą dėl įmokų paskirstymo tvarkos, kai kredito gavėjas turi įsiskolinimų pagal kitas sutartis su banku (šioje analizėje vertinamų kitų bankų sutartyse panašių ar analogiškų nuostatų nebuvo rasta). Minėta nuostata yra įtvirtinta AB „Swedbank“ kredito sutarties Bendrosios dalies 7.5 p.: „<...> *Jei bet kuris Kredito gavėjas turės įsiskolinimų Bankui ir pagal kitas su Banku sudarytas sutartis ir Bankas iš Kredito gavėjų gaus mažesnę sumą, nei visa Kredito gavėjų Bankui pagal visas tarp bet kurio Kredito gavėjo ir Banko sudarytas sutartis mokėtina suma, Bankas nepriklausomai nuo Kredito gavėjų nurodytos mokėjimo paskirties savo nuožiūra paskirstys, kokie įsiskolinimai ir pagal kokias sudarytas sutartis yra dengiami iš Kredito gavėjų mokamos sumos. Jei Kredito gavėjai pageidauja atlikti mokėjimus nurodydami pagal kokią sutartį, sudarytą su Banku, turi būti dengiami įsiskolinimai, Kredito gavėjas turi teisę tokį mokėjimą atlikti Banko padalinyje grynais pinigais sumokėdamas į nurodytą Banko sąskaitą.*“ Civilinio kodekso 6.55 straipsnio 1 d. nustatyta, kad: „*Skolininkas, privalantis grąžinti tam pačiam kreditoriui kelias tos pačios rūšies skolas, mokėdamas gali pareikšti, kurią skolą jis grąžina. Tačiau skolininkas neturi teisės be kreditoriaus sutikimo skirti įmokas prievolei, kurios įvykdymo terminas dar nesuėjęs, vietoj įmokos pagal prievolę, kurios įvykdymo terminas suėjęs.*“ Taigi akivaizdu, kad minėta nuostata prieštarauja Civiliniam kodeksui, nes paneigia kredito gavėjo (skolininko) teisę pareikšti, kurią skolą jis grąžina. Be to, nėra aišku kokių teisiniu pagrindu bankas sutartyje nurodo, kad kredito gavėjas, norintis pasinaudoti savo teise padengti konkretų savo įsipareigojimą (skolą), gali tai padaryti tik atlikdamas mokėjimą **banko padalinyje ir tik grynais pinigais**. Ši sutarties nuostata be jokio teisinio pagrindo apriboja kredito gavėjo Civiliniame kodekse įtvirtintą teisę pareikšti, kurią skolą jis grąžina (CK 6.55 str. 1 d.). Be to, minėta sutarties nuostata pažeidžia kredito gavėjo (vartotojo) ekonominius interesus, nes vartotojas, norėdamas pasinaudoti pirmiau paminėta teise, privalo vykdyti į banko padalinį ir mokėjimą gali atlikti tik grynais pinigais. Dėl tokio reikalavimo vartotojas patirtų ženkliai didesnes išlaidas nei atlikdamas mokėjimą kitu būdu, pvz., atlikęs pavedimą internetu. Atsižvelgiant į kas išdėstyta aukščiau, darytinos išvados, kad pirmiau